

ИЗМАМНИКЪТ

Ето, Аз съм с теб и ще те пазя, където и да идеш, и ще те върна пак в тази земя; защото няма да те оставя, докато не извърша това, за което ти говорих.

Битие 28:15

ЗА КАКВО СТАВА ВЪПРОС

Битие 27:15,16

Б или ли сте някога жертва на художествена измама? Разглеждайки интериора на нов ресторант, сигурно сте забелязвали отсреща отворена врата, която води към красива градина. Храстите, цветята и малкото птиченце кацнало на ваничката с вода, може би са ви подканвали да се поразходите в нея. На стената до вашата маса сте видяли тухления зид и пълзящия бръшлян - толкова истински, че примамват не само очите, но и ръцете, за да се уверят в тяхната автентичност. Върховете на пръстите усещат грапавината на тухлите и гладката, сякаш полирана повърхност на бръшляновите листа. Допирът предупреждава, че тези предмети не са истински, но умението на художника се стреми да докаже обратното.

Тротре l'oeil (или quodlibet) е форма на изкуство, отличаващо се с особено въображение, съществувало преди повече от 2 хиляди години. Представа за него ни дават руините на Помпей; зазубено през средните векове, то отново е възстановено през Ренесанса и продължава да очарова и заблуждава околото. Художниците, занимаващи се с това изкуство, от векове са рисували триизмерни предмети и пасторални сцени на равни повърхности, намиращи се в дворци, места за поклонение или бизнес, както и в домове. Тяхната цел е била да увеличат оптично пространството, имитирайки цветни стъкла, сводести тавани, врати и прозорци

**Те дебнат удобен
случай да се възползват
от нечие доверие или
незнание.**

или природни обекти като слънце или луна, дървета, птички и цветя. С голяма прецизност и майсторство художникът вкарва външния свят вътре или придава великолепието на най-обикновена обстановка. Собственици на къщи и бизнес-сгради могат да си поръчат стенописи, за да

скрият непривлекателните места, да „създадат пространство“ в тесни помещения или просто да добавят красота. Художниците, използващи Тротре l'oeil обмислят и разполагат своите фрески, вземайки под внимание изискванията на поръчителя, възможностите, които предлага обстановката, и своя инструментариум - светлина, структура и умение. За разлика от съиздателното изкуство на художниците на Тротре l'oeil, които споделят своите таланти с тези, които наблюдават тяхната работа, двуличните измамници използват таланта си, за да мамят другите. Счетавайки фактическите и очевидни реалности, тези мошеници се превръщат в злобещи майстори, които крият таланта си от обществото. Те дебнат удобен случай да се възползват от нечие доверие или незнание. Използвайки своя разрушителен талант, те примамват непредпазливите, като ги карат да дават неблагоприятни обещания, да сключват неизгодни бизнес сделки или взаимоотношения, от които се увеличава само банковата сметка на мошеника. Използващите стила Тротре l'oeil употребяват цвета, светлината и структурата, за да измамят приятното око, да увеличат пространството, но тяхното изкуство предупреждава наблюдателя, че силата на изкуството не се крие винаги в това, което се появява на повърхността. Така, както можем да идентифицираме художниците на Тротре l'oeil по уникалните характеристики на тяхното изкуство, така и измамниците в края на краищата биват разпознати по характерните им черти.

ПРИКАЗКИ ОТ ПЛАНИНТЕ НА СИИР

ЧЕРНО НА БЯЛО

Битие 27:27-29; Авгий 17-21; Марко 3:8

В повечето страни по света всяка планинска област си има история. Върховете откриват разкази за спящи великани или пък разкриват съзвездията на съркушени девизи, които се леят като водопад. За израилтяните, взиращи се в планините отвъд Червено море, планините на Сиир разказват предания за самите тях: за братя, за предателство и за плиткия, вонящ океан на историята, която разделя народите.

Бащи разказваха на децата си за битката на Яков с ангела в нощта, преди да прекося реката Йордан, и за неговата дързост да премине през зловещите планински сенки, за да се събори с брат си. Пророк Авгий е видял тези планини и предсказал, че Юда ще възкръсне от пепелта на чуждото нашествие и „ще съди Исабовия хълм“, където „царството ще бъде на Господа“ (ст.21). Думата „едом“, която е име на царството, основано от прешествениците на Исаб означава „червен“, а думата „сиир“ звучи като думата „космат“¹ на еврейски. Тези планини бяха за напомняне, че Бог беше благословил Израил за сметка на неговия космат червен брат Исаб. В последните години бяха направени открития, които потвърдиха историческите факти за историята на Яков и Исаб. Плочичите Нуци, открити близо до Куркук в Ирак през 1926 година, потвърждават много от обичаите, описани в Битие. Датирани приблизително от времето на Изхода (1600-1350 г. пр. Хр.), те ни откриват, че е имало законни начини рожденото право да бъде прехвърляно между братя.² Върху плочичите са записани също благословии на умиращи бащи към техните синове. В продължение на много години историците са се отнасяли с насмешка относно идеята, че цивилизацията на Едом може да има някаква връзка с Исаб. При археологически разкопки в планините

Сиир обаче бяха намерени доказателства за процъфтяващата Едомска цивилизация още по времето на цар Давид - апогея за потомците на Исабовия брат Израил. В местността, наречена Курбет-ен-Наас, са намерени останки от метални предмети и ловни сцени - което ни напомня за любимото хоби на Исаб (Бит.25:27).³

Потомците на Исаб, Едомитите, играят периферна роля и в Новия завет. Спори се, че най-известният потомък на Исаб е Ирод Велики, който построява пищния храм в Ерусалим и опитва да унищожи гетето Исус. По-късно Едомитите - познати в Исусовите дни като Идумеи - се включват в юдейското въстание през 70 г. след Хр., за да видят цивилизацията си унищожена от безжалостната римска войска. Така тези два народа, потомци на двамата враждуващи помежду си братя, имат един и същ трагичен край.⁴

Битие е повече от география, а разказите за патриарсите - повече от история. Битие доклавда за усилията на мъже да изкачат вещещата злина планинска вяра. То разкрива дълбоки пропасти - като тази, която се появи между Яков и Исаб, горчива и обширна като морето, разделящо Израил от планините на Сиир.

1 Barry Bandstra, Reading the Old Testament: An Introduction to the Hebrew Bible

2 Alan R. Millard, „Methods of Studying the Patriarchal Narratives as Ancient Tests,“ Essays on the Patriarchal Narratives

3 Judy Siegel-Iskovitch, „Jordanian Dig Confirms Biblical Edom,“ Jerusalem Post, 21.02.2005, вж. < <http://www.bridgesforpeace.com> > .

4 Clarence H. Wagner, „Obadiah’s Warning, a Message for Today,“ Israel Teaching Letter # 47, вж. < <http://www.bridgesforpeace.com> accessed 8/8/2005 >

**Битие е повече от
география.**

Понеделник
4 декември

ЗАСЛЕПЕНИ ОТ ЛЮБОВ

СЪРЦЕТО НА ПРОБЛЕМА

Битие 25:19-29:30; Матей 5:48; 1 Йоаново 4:8-11

Улавянето на Исавовата пета от Яков беше знак за Якововото желание да владее над брат си, макар че той не беше първородният. На много места в историята за Яков четем за лукавите и подли измами, които той и неговите съучастници използват, за да осигурят неговото първенство. Ако започнем да сравняваме текстовете от Новия и Стария Завет с цел да намерим „паралели“, хващането на Петровата пета от Исус, за да измие нозете му, е най-точното съответствие (Йоан 13:4-12). Някои могат да възразят срещу този метод на изучаване на Стария Завет, но точно такъв подход е използван от евреите в гребността. Във Второзаконие 26 историята на Яков е представена първо в директна връзка с юдеите от много по-късната епоха на Второзаконието. Но останалата част от главата „заявява произхода на еврейския народ като преломан исторически момент и скъсване с всяка традиция“.1 С други думи, нашето спасение не се основава на някаква неправилна претенция за законност или зависимост от недействителна измама, а на единородния Син на Бога, Които, вместо да се

бори за превъзходство, напуска Своето законно място - отгясно на Отца, слиза и коленичи със смирение и любов в краката на грешниците, за да измие най-мръсната част от тях; а после отива и умира на кръста заради нас.

**Не казвам, че няма
любов в историята
на Яков.**

В този разказ може да се направи чудесен паралелизъм, който да подчертае колко зъл е бил Якововият план за задоволяване амбицията му да бъде пръв. Веднага след измамването на Исав - да отстъпи първородството си за „паница леща“ - Библията докладва: „И настана глад по земята“ (Бит.26:1). Удивително е, че случката от Новия завет, която може да изплува в ума ни като паралел, противоположен на тази гребнаост (от всякаква гледна точка страни), идва непосредствено преди измиването на нозете на учениците, когато Исус даде на Своите последователи (и на нас) виното и хляба. Чрез допускането на до привилегията човеци да приемат тялото и кръвта Му в себе си и така Божият Син да се въплъти в тях, Бог позволи всеки един от нас да стане Негов син и дъщеря - в смисъл по-истински, отколкото преди това. Вместо Якововата себичност и себезизигане, Исус ни възвеличава и ни дава законното право да претендираме за част от наследството на първородния. Вместо паница с леща, на нас ни се предоставя Небесният хляб с цялата му мощ.

Не ме разбирайте погрешно. Не казвам, че няма любов в историята на Яков. Истината не може да се скрие. Исаак обичаше Исав - и обратното.

Ребека обичаше Яков, а той обичаше Рахил (и Лия). Рахил обичаше Яков. Всъщност това, което казваше Робърт Алтър за Яков, може да се отнесе и до повечето от тези герои. Алтър го нарича „Яков истерика“, който е заслепен от „прекалена любов“ и може би част от неговия грях е, че „обича прекалено силно“.2 Яков е спял също като баща си. Ребека толкова обичаше Яков, че правеше неприятни номера на своя съпруг (напр. сервираше му вместо еленско месо козе). Яков толкова обичаше Рахил, че работи за нея 14 години. А Рахил толкова обичаше Яков, че открдна бащиния домашен идол заради него. Този идол не е някаква дреболия. Той символизираше семейното наследство. Ето още един план с измама да се постигне законно първородство (незаконна законност) за Яков. И всичкото това зло е било подтикнато от любов! Обсъдете изопачената нравственост, мотивите и емоциите. Човешкото сърце, дори и в любовта си, е наистина „измамливо... и е страшно болно“ (Ер.17:9).

Ако Исус, най-добрият човек, казва, че само Бог е добър (Лука 18:19), каква надежда имаме всички ние - Яковци (Ребеки и Рахили)? И нека да не позволяваме на никой да ни убеждава, че след като подбудата е била любов, всичко е наред. Поставете се на мястото на Исав, Исаак и Лаван (спомнете си чевръстата измама със стагата и след това кражбата на домашния идол!), за да видите покварата на цялата тази „любов“.

Надеждата за нас е във факта, че негативните резултати от цялата тази измамлива игра на Яков със стагата (Бит.30:29-43) са били премахнати от Исус, който е дал Себе си като Божий Агнец без недостатък. Надеждата за нас се съдържа и във факта, че измамата на Лаван при брака на Яков е платена от Исус, който ни призовава чрез църквата да бъдем Неговата единствена и истинска законна невеста. И нека разберем това добре: Ние не може да направим нищо, за да спасим себе си и да си осигурим небесно първородство. Припомнете си съня на Яков за ангелите! Ангелите са „застанали на едно стълбище (не на стълба)..., което напомня зикуратите в Месопотамия, техните храмови стълбища, водещи към върха с мястото за жертвоприношение (където обитава божеството).3

Яков разпозна в тези, които слизаха и се качваха по стълбището, небесни служители. Самият той не се качи; дори не се и опита. Той просто лежеше пронат на земята като Исусовите ученици в Гетсиманската градина в нощта на Неговото изпитание. Спасението е дело на Божеството и на небето и няма нищо общо със заспали грешници, колкото и любов и старание да имат. Бащата става и се затичва за да прегърне по-малкия, блуден син, който никога не е имал право на първородство (Лука 15:20). Така както нямат значение измамите със стагата и женитбата. Така както бащата изкарва угоеното теле (ст.23), така също и Бог ни призовава „на сватбената вечеря на Агнето“ (Откр.19:9).

1 David Damrosch, *The Narrative Covenant: Transformations of Genre in the Growth of Biblical Literature*

2 Robert Alter, *The Art of Biblical Narrative*

3 Jay G. Williams, *Understanding the Old Testament*

СВИДЕТЕЛСТВО
Битие 28:10-15

Щом Бог изпълни обещанието си и благослови Яков, това означава ли, че Той е бил съгласен с измамата, която извършиха Яков и майка му? Дали Божията воля позволява някои незначителни и съмнителни от морална гледна точка действия да се случат, за да се постигне Божествената цел?

Яков знаеше, че е извършил измама и нямаше начин да поправи стореното, освен като следва Божието ръководство. „Яков чувстваше, че Бог е имал към него претенции, на които той трябва да отговаря, и специалните знаци на Божествено благоволение, които му бяха засвидетелствани, изискваха компенсация. Така и всяко благословение, което ни се подарява, изисква отклик към Автора на всички милости, показани към нас.

Християнинът трябва често да прави равносметка на миналото си и да си спомня с благодарност за скъпоценните избавления, които Бог е извършил за него, когато го е подкрепял в изпитание. Отварял е врати пред него, когато всичко е изглеждало невъзможно; освежавал го е, когато е бил близо до отпадане. Пред тези безбройни благословения християнинът трябва да си задава често и с благодарно сърце въпроса: „Какво да въздам на Господа за всичките Му благодеяния към мен?“ (Пс.116:12)¹

Една осъдителна постъпка не анулира автоматично Божието обещание към бащата на Яков - най-верния човек на земята. Последствията от

**Християнинът
трябва често да прави
равносметка
на миналото си.**

неговото злодеяние създадоха множество проблеми (напр., когато Яков напусна Ханаан, Ребека за последен път видя любимия си син). Най-важното е, че той поднови своя завет с Бога и това е изречено в първия записан обет в Библията: „Молитва,...поднесена с "признателност, смирение и

доверие.“² Той не само съжалява, но дори иска да се отблагодари на Бога по някакъв начин. Яков е благодарен и за изобилното благословение като водач на Божия народ. Следователно не можем да кажем, че Бог е сгрешил, като е подновил Своето обещание да благослови патриаршалната линия, която самият Яков продължи. Яков намери благоволение в Бога, защото сърцето му беше променено - беше готов да се повери на Бога сред множеството предизвикателства в несигурната земя, наречена Падан-арам. Божията воля за Яков беше да бъде продължител и водач на народа, идващ от Авраамовото потомство. Якововата връзка с Бога фактически начерта пътя за нашия Спасител, за да може Той да изпълни службата Си към този измамен свят. Яков ясно видя това: „Във видение изкупителният план му беше представен.“³

Опитността на Яков е урок за това, че Бог е безкрайно търпелив и любящ. Тези добродетели се свързват с прощаващата и спасителна благодарат, дори и за блудните грешници - като Яков, теб и мен.

1 "Патриарси и пророци"

2 Адвентен библейски коментар, т.1

3 "Патриарси и пророци"

ДА ИЗМИНЕШ ПЪТЯ ОТ ИЗМАМАТА ДО ДОВЕРИЕТО

ИМА КАК

Йов 38; Притчи 3:5,6; 28:26; Исаия 26:3; Лука 16:10

Грехът се роди в човешкото семейство, когато един човек реши, че нещо добро не му е било дадено. Ева реши да вземе това, което според нея Бог неправилно беше задържал. От този ден пътят на измамата беше вече добре утъпкан. Защо да разчитаме на обещания, когато това, което искаме, е наблизко и можем да си го вземем сами? Ева яде от забранения плод. Авраам и Сара потърсиха заместител, а Лотовите дъщери решиха по свой начин да се сдобият с деца. Авраам излъга египетския владетел заради своята сигурност. А Яков? Яков си направи жилище на пътя на Измамата. Измамата идва естествено. Малко хора се нуждаят от уроци. Но това ли искаме? Как можем да променим посоката - от измама към доверие?

1. Познавайки началото: „В начало Бог...“ (Бит.1:1). Тук започва доверието. Познаването за Бога идва от общение и време, прекарано в Негово присъствие. Колкото по-добре един човек познава Бога, толкова по-лесно му е да повярва, че Той ще изпълни това, което е обещал - и да действа според тази вяра.

2. Готовност да чакаме: Бог беше в началото. Той ще бъде и в края. Той знае всичко по средата. „А когато се изпълни времето, Бог изпрати Сина Си“ (Гал.4:4). Бог прави нещата в точното им време. Някои хора не бяха

готови, а други се бяха уморили да чакат. Но Бог знаеше точното време. Той избира подходящия момент и в нашия живот. Понякога не сме готови. В други случаи се уморяваме да чакаме, но Той ръководи събитията в наши дни със същата грижовност, както когато облече Своя Син с човешка природа.

3. Стремех да желаем това, което и Бог желае: Естествено е да кажем на Бога какво искаме. Това може да бъде повишение, здраве, подобрене на взаимоотношенията. Тези неща не са лоши, нито е погрешно да се искат. Но ние виждаме само малка част от пътя. Ние не разбираме накъде водят неговите пресечки, но Бог знае. Той знае накъде вървят нещата. Той ни е обикнал достатъчно, за да понесе смъртта на Своя собствен Син заради нас. Бог ни обича достатъчно, за да ни даде за наше благословение дори неща, които понякога ни причиняват неудобство. Или пък да не ни даде или да отнеме неща, които ще ни наранят. Когато подчиним волята си на Бога, ние не ставаме работи без индивидуалност или предпочитания. Вместо това ние отвлечаме вниманието си от незначителното, така че да можем да ницентрираме нашата индивидуалност и дарби, за да светим на мястото, където Бог е избрал да ни постави.

4. Да не се отказваме: Когато тръгнем по пътя на доверието, Сатана трепери. Когато познаваме Бога; когато търпеливо чакаме; когато търсим Неговата воля, а не нашата собствена, ние се свързваме с Бога и Неговата мощ. Сатана не може да надвие тази мощ и го знае. Ако иска да ни улови, той трябва да ни заблуди и да ни накара да прекъснем тази връзка и отново да разчитаме на своята собствена сила. Ние трябва твърдо да държим ръката си в Божията, дори и когато изглежда, че нещата не стават така, както ни се иска.

Когато тръгнем по
пътя на доверието,
Сатана трепери.

ГЛЕДНА ТОЧКА
Битие 25:29-34

През вековете хората винаги са реагирали особено при среща с близнаци и често са се шегували. В наши дни при вида им автоматично изниква въпроса: „Това естествено ли е или е резултат от хапчетата за бременност?“ Близнак е едно от двете деца, които се развиват в матката на майката по едно и също време, от едно и също оплождане.

Сагата Яков и Исав започна в утробата с такова драматично раждане и трябваше да бъде записана в историята: „Първият излезе червен... и го наименуваха Исав. После излезе брат му, държейки в ръката си петата на Исав, затова бе наречен Яков“ (Бит.25:25,26). Близнаците често проявяват един непрестанен стремеж да стоят настрана от своя огледален образ. Съперничеството между тях често е забавно; все пак не е необичайно единият близнак да покаже превъзходство - особено когато се касае за първородство. Попитайте близнаци кой от тях е по-големият и те ще ви

осведомят с точност до минути и секунди. Редът на раждане е извънредно важен.

Редът на раждане е
извънредно важен.

Според новия речник на Уебстър рождени права са „всички права, които човек има

по рождение“. Исав, след един дълъг ден на полето, твърдеше, че е на ръба на смъртта и стигна до убеждението, че неговото естествено право на първородство не може да му осигури храна. Той замени дълготрайните ползи от първородството си за незабавното задоволяване на потребността от храна. Несъмнено ястието от варена леща, което Яков му предложи, беше нещо, за което „си струва да умреш.“ Колко често ние попадаме в същата клопка на импулсивни сделки. Когато видим нещо, което желаем, ние много лесно намираме претекст да оправдаем похарчените пари. Кредитните карти ни пречат да видим в бъдещето и ние представяме своите моментни желания като неотложни нужди. „Нямам какво да облека!“ и следва още един нюанс на синя блуза. Или пък: „Нуждая се от кола.“ За да се придвижвам по-бързо... или пък по-скъпо. Или пък защо не „Перфектни са“ - за тридесет и втория чифт обувки. Всичко това показва колко е трудно да избегнем грешката на Исав, като не сравняваме краткотрайното удоволствие с дълготрайните последици, преди да предприемем нещо. Смъртта на Исус на Голгота беше велик момент в човешката история. Но още по-велико събитие се случи, когато Той възкръсна от смъртта, за да стане Първороден. „Защото които предузна (Бог), тях и предопредели да бъдат съобразни с образа на Неговия Син, за да бъде Той първороден между много братя; а които предопредели, тях и призова; а които призова, тях и оправда, а които оправда, тях и прослави“ (Римл.8:29,30).

Пазете своето първородство.

Как мислите?

1. Направете списък на нещата, за които разменяте ежедневно своето право на вечно първородство чрез Исус Христос?
2. Как е вашият кредитен живот? Купувате или спестявате? Как се отразява това на връзката ви с Бога?

В ТЪРСЕНЕ НА БЛАГОСЛОВЕНИЕТО

ИЗСЛЕДВАНЕ

Битие 27:18-29

С две думи

От историята за Исаак, двамата му снове и борбата за първородството можем да научим много за това как Бог благославя Своите деца. Той изпълнява обещанията си дори когато не оправдаваме Неговите очаквания. Чрез промяна на сърцето ние можем да влезем отново в истинското общение с нашия Създател. Но трябва да преодолеем някои човешки слабости. Вместо да бъдем нетърпеливи да придобием благословения, по-добре е да чакаме Бог да изработи Своята воля в нас. Никога не трябва да мамим другите хора или да им отнемеме благословенията от Бога.

А защо не...

- ...напишете и изпълнете скечове за ваши близки, които не са били съгласни с това, което са получили от своите родители. Как те ще разрешат спора по такъв начин, че да илюстрират наученото от историята за Исаак и Яков?
- ...интервюирате приятели или членове на семейството ви за техните рождени права. Как те възприемат своя ред на рождение? Получили ли са някакво завещание или наследство? Притежават ли предмети на свои предшественици? Какви са предимствата или недостатъците да си първороден?
- ...напишете и класирайте първите десет или двадесет и пет благословения, с които Бог е обогатил до днес живота ви;
- ...прочетете няколко библейски случки за Исус, царе, пророци и др., благославящи другите. Как тези сцени на благословение се различават от тези с Исаак, Яков и Исаак?
- Нарисувайте картина с вашата „паница с леца“ - това, което ви изкушава да замените даденото ви от Бога първородство;
- Изследвайте думи като рождено право, благословение, завещание, наследство и т.н.; тяхната история и употреба.

Полезни връзки

Е.Г.Вайт, Патриарси и пророци, гл.16-19;

Е.Г.Вайт, Конфликт и кураж, гл. 54.

Коментари върху Битие, вж. < <http://www.biblegateway.com/resources/commentaries/index.php?action=getChapterSections&cid=18&source=2&schap=27> >

Emil G. Hirsch, см. „Jacob“, вж.

< <http://www.jewishencyclopedia.com/view.jsp?artid=19&letter=J> >